

بانک د افغانستان بانک میاشتنی مجله

پنځلسم کال، ۱۷۶ مه کڼه د ۱۴۴۳ کال د رجب (۱۴۰۰ / کب) میاشت

د افغانستان بانک لخوا د رسنیو استازو ته ښوونیز ورکشاپ جوړ شو

هموطنان گرامی!

پول افغانی یکی از ارزشهای ملی ماست.

برای ار جگزاری به این ارزش ملی، مسئولیت ماست تا در قسمت ترویج، حفظ و نگهداشت آن توجه نموده و در خرید و فروش و معاملات پولی از آن استفاده نماییم.

د گڼې لړليک / مطالب مجله

پاڼه

۲	په افغانستان کې د ملګرو ملتونو له ځانګړې استازې آغلې ديورا لاینز سره غونډه
۳	وزارت خزانہ داری امریکا جواز عمومی شماره ۲۰ خود در قبال تسهیل فعالیت‌های...
۴	جلسه با نمایندگان اداره حفاظت از کودکان
۵	د افغانستان بانک لخوا د رسنیو استازو ته ښوونیز ورکشاپ جوړ شو
۶	د سوداګریزو بانکونو له استازو سره غونډه
۷	تدویر جلسه با نمایندگان کمیته بین المللی صلیب سرخ
۸	برگزاری نود و سومین جلسه هیئت مدیره بانک تجارت و توسعه اکو (ETDB)
۹	د ګمرکونو د لوی ریاست له استازو سره غونډه
۱۰	نقش صکوک در اقتصاد اسلامی
۱۳	د بانکونو شتون ولې اړین دی؟
۱۵	نظارت بر سیستم های بانکی
۱۷	د سوداګریز خرڅ پړاوونه، مدیریت او کنټرول
۲۰	اقتصادی خبرونه
۲۲	اقتصاد تولیدی، راز بقای ملت ها
۲۴	په اسلامي بانکوالۍ کې د مزارعې تړون
۲۶	اهمیت موقعیت جغرافیایی افغانستان در ترانزیت منطقه ای
۲۹	ننګرهار د کانونو او قیمتي ډبرو له لحاظه یو غني ولایت

بانک

د امتیاز خاوند: د افغانستان بانک
کنټرولر: صدیق الله خالد، جواد سداد او مفتي عبدالله آخندزاده
سرليکوال: شفيق الله بارز
مسئول مدير: حسيب الله نوري
خبريال: عبدالحفيظ شاهين
ډيزاين: خالد احمد فيضي
فوټوژورناليسټ: زيرك مليا
د چاپ او توزیع مسئول: نصرت الله احمدزی
پته: د افغانستان بانک
ټلېفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱
فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵
برېښنالیک: magazine@dab.gov.af
وېب پاڼه: www.dab.gov.af

د ثبت ګڼه: ۶۵۸

د مضمونونو او مقالو مسئولیت د لیکوالانو پر غاړه دی. د مجلې د مقالو او انځورونو څخه ګټه اخیستنه د سرچینې په ذکر کولو سره جواز لري. مسئولیت مضامین و مقالات به نویسنده گان آن بر می گردد. استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو له ځانګړې استازې آغلې دیورا لاینز سره غونډه

نغدي او غیر نغدي بشري مرستې تر سره کړې دي او د مرستو دا لړۍ به دوام پیدا کړي.

د آغلې دیورا لاینز په خبره، دوی هڅه کوي چې له بېلابېلو اړخونو سره د افغانستان د بانکي سکتور د فعالېدو په اړه خبرې وکړي، خو له دې لارې په آسانه ډول خپلو بشري مرستو ته دوام ورکړي.

باید یادونه وشي چې په دې غونډه کې د یادو موضوعگانو تر څنګ پر یو شمېر نورو مالي او بانکي موضوعگانو باندې هم د غونډې د ګډونوالو تر منځ بحث او د نظرونو تبادله تر سره شوه.

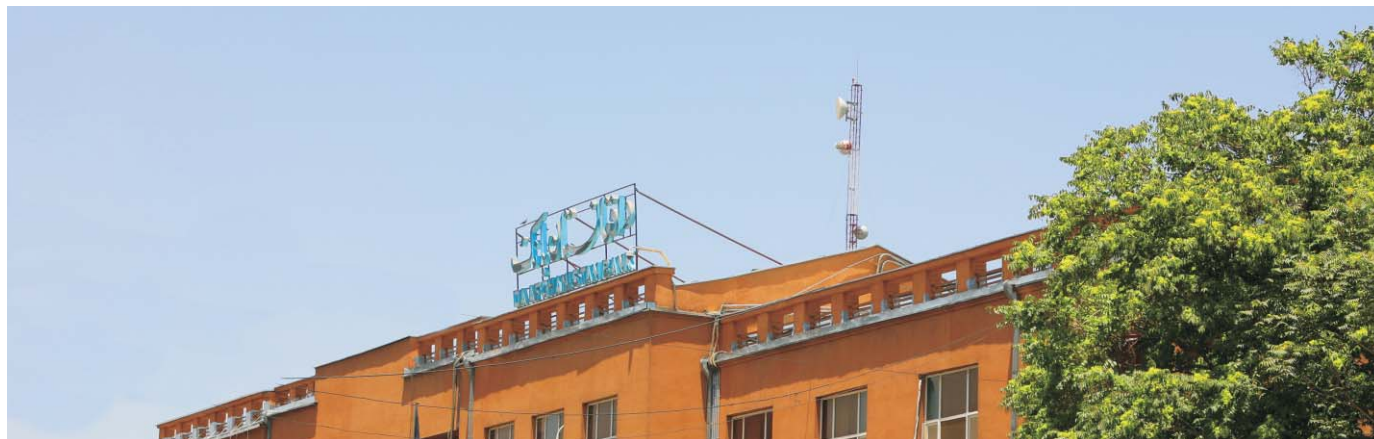
په دې غونډه کې د افغانستان بانک د سرپرست رئیس او د ملګرو ملتونو له ځانګړې استازې سره د مل پلاوي سربېره د افغانستان بانک دویم مرستیال ښاغلي عبدالقدیر احمد او د افغانستان بانک یو شمېر کارکوونکو هم ګډون کړی وو. •

۱۴۰۰ د کب ۴ مه - د افغانستان بانک سرپرست رئیس ښاغلي حاجي ادریس په افغانستان کې د ملګرو ملتونو له ځانګړې استازې سره ولیدل او پر بېلابېلو مالي او بانکي موضوعگانو یې ورسره بحث وکړ.

په دې غونډه کې د افغانستان بانک سرپرست رئیس ښاغلي حاجي ادریس د بشري مرستو په برخه کې د ملګرو ملتونو له استازې څخه مننه وکړه او له دوی یې وغوښتل چې خپلې مرستې د بانکي سکتور له لارې تر سره کړي. نوموړي همدارنګه هیله وښوده چې د افغانستان له خلکو سره به د ملګرو ملتونو په مرستو کې لا زیاتوالی رامنځته شي.

په افغانستان کې د ملګرو ملتونو ځانګړې استازې دیورا لاینز هم پر بېلابېلو مالي، بانکي او اقتصادي برخو خبرې وکړې او د مرستو په برخه کې یې د بانکي سکتور رول د ارزښت وړ یاد کړ. نوموړې یادونه وکړه چې ملګرو ملتونو په تېرو شپږو میاشتو کې د ۲ میلیاردو امریکایي ډالرو په کچه

وزارت خزانہ داری امریکا جواز عمومی شماره ۲۰ خود در قبال تسهیل فعالیت‌های اقتصادی برای افغانستان را صادر نمود

خصوصی و تجارتی، توسعه و نگهداری زیرساخت‌ها، داد و ستد های تجارتی، عملیات حفظ و نگهداشت سیستم های حمل و نقل و معاملات در حوزه مخابرات و اطلاعات می باشد.

در بیانیه ای که از سوی وزارت خزانہ داری ایالات متحده امریکا به نشر رسیده است نشان میدهد که بر اساس این مجوز، بخش خصوصی و موسسات می توانند با ادارات دولتی افغانستان، به ویژه وزارت های معارف، انرژی و آب، مالیه، زراعت آبیاری و مالداري، صحت عامه، اقتصاد، داخله، مهاجرین و عودت کنندگان، د افغانستان بانک، د افغانستان برشنا شرکت، و همچنین شرکت ها و تصدی های دولتی که در بخش های عواید، صادرات، صدور مجوز، خدمات صحی، نقل و انتقالات بانکی، فعالیت های اقتصادی و خدمات مالی و معاملات دیگر که برای نیازهای بشردوستانه صورت میگیرد، داخل معامله و مراودات شوند.

د افغانستان بانک یک بار دیگر از ایالات متحده امریکا برای این اقدام نیک سپاسگزاری می کند و خواهان تجدید نظر ایشان در زمینه ذخایر ارزی افغانستان نیز می باشد •

۷ حوت ۱۴۰۰ - د افغانستان بانک از وزارت خزانہ داری ایالات متحده امریکا برای صدور جواز در قبال تسهیل فعالیت های اقتصادی، تجارت و مراودات مالی با افغانستان قدردانی و استقبال می نماید.

این مجوز، فعالیت های تجارتی گسترده تر را در کشور تسهیل می کند تا افغانستان بتواند با تمام کشورهای جهان مبادلات تجارتی داشته باشد و تمام بانک های خصوصی می توانند مانند گذشته به فعالیت های خویش با بانک های جهانی ادامه دهند و همچنان تمام محدودیت ها برای بانک های خصوصی در زمینه برداشته شده است.

این مجوز همچنین برای شرکت های خصوصی و موسسات که با ادارات دولتی افغانستان کار می کنند در زمینه پرداخت های گمرکی، مالیات و سایر هزینه ها تسهیلات لازم را ایجاد می کند. در این مجوز تصریح شده است که موسسات مالی، سازمان های ملی و بین المللی و شرکت های بخش خصوصی می توانند در زمینه های مختلف معاملات و فعالیت های مالی را با افغانستان انجام دهند.

این معاملات و فعالیت های مالی شامل بانکداری دولتی،

جلسه با نمایندگان اداره حفاظت از کودکان

پیشرفت و دست یافتن به اهداف سازمانها یک امر ضروری است که در این زمینه نیاز به هماهنگی بیشتر می باشد. به گفته وی، انتقال کمک های بشردوستانه و سایر کمک ها به افغانستان از طریق سیستم بانکی به نفع همه است و امید است که نهادهای مربوطه نیز در این زمینه با د افغانستان بانک همکاری کنند.

لازم به ذکر است که در این دیدار، مسوولان اداره حفاظت از اطفال در مورد فعالیت های خود در افغانستان معلومات داده و خواستار همکاری در زمینه مسایل مالی و بانکی خود شدند.

۱۸ حوت ۱۴۰۰ - جلسه ای با نمایندگان اداره حفاظت از کودکان به ریاست محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک برگزار شد.

در این دیدار، محترم عبدالقدیر احمد معاون دوم د افغانستان بانک از نمایندگان اداره حفاظت از کودکان بخاطر ارائه خدمات به مردم افغانستان به ویژه برای حفاظت از کودکان ستایش کرد. وی افزود که د افغانستان بانک متعهد است که تسهیلات مالی و بانکی لازم را در اختیار نهادهای همکار قرار دهد.

محترم عبدالقدیر احمد گفت که همکاری های دوجانبه برای

د افغانستان بانک لخوا د رسنيو استازو ته ښوونيز ورکشاپ جوړ شو

د افغانستان بانک په ياده موده کې توانيدلی چې د بېلابېلو اېزارونو په کارولو سره بانکي نظام مدیریت کړي او هڅې روانې دي چې ډېر ژر د دې نظام فعالیتونه عادي حالت ته را وگرځي.

ورپسې، د افغانستان بانک د پولي سیاست د لوی آمریت د احصائې لوی مدیر د افغانستان بانک د موخو، دندو، ټولیزو سیاستونو، په کور د ننه د بیو د ثبات د تامین او ساتنې، د هیواد اقتصادي وضعیت ته په کتلو سره د پیسو د وړاندې کولو پر مدیریت، کنټرول او همدارنګه د مبادلې د نرخ په اړه د یو پریزنټیشن له لارې د دې روزنیز ورکشاپ ګډونوالو ته معلومات ورکړل.

په جوړ شوي ښوونیز ورکشاپ کې د افغانستان بانک د بانکونو د څارنې آمریت د بېلابېلو څانګو مدیرانو پر بانکونو د څارنې په اړه د پریزنټیشن په وړاندې کولو له ګډونوالو سره هر اړخیز معلومات شریک کړل. باید وویل شي چې د یاد آمریت کارکوونکو په روان وضعیت کې د بانکي چارو د مدیریت، څارنې او په دې برخه کې د راتلونکو پلانونو په اړه هم ګډونوالو ته معلومات ورکړل.

د یاد ورکشاپ په وروستی برخه کې د ګډون کوونکو پوښتنو ته ځوابونه وویل شول او د دوی لپاره چمتو شوې تصدیق پاڼې ورکړل شوې. ●

د روڼتیا او حساب ورکولو اصل ته په پام سره چې د افغانستان بانک له بنسټیزو ارزښتونو څخه شمېرل کېږي، د افغانستان بانک تل هڅه کړې څو له رسنيو سره مثبتې اغېزناکې اړیکې ولري. په همدې موخه نن د ۱۴۰۰ کال د کب میاشتې پر ۱۷ مه نېټه د رسنيو استازو ته د افغانستان بانک د موخو، دندو او ټولیزو سیاستونو په اړه یو ورځنی ښوونیز ورکشاپ جوړ شو.

د دې ورکشاپ په پیل کې د افغانستان بانک سرپرست رئیس ښاغلي حاجي ادریس د بیان آزادي، معلوماتو ته لاسرسی او د رسنيو رول د اقتصادي وضعیت په ښه والي، روڼتیا او د ټولنیز عدالت په رامنځته کولو کې د ډېر ارزښت وړ یاد کړ او د رسنيو د کارکوونکو لپاره یې د دغه ډول ورکشاپونو جوړول ګټور وبلل. ښاغلي حاجي ادریس زیاته کړه چې د افغانستان بانک له رسنيو سره ښه همکار پاتې شوی او له دوی سره یې د هر ډول معلوماتو په شریکولو کې دریغ نه دی کړی. نوموړي په دې برخه کې د افغانستان بانک سره د کره او اغېزناکو خبرونو د خپرولو په برخه کې د رسنيو له دوامداره همکاريو هم مننه وکړه.

د دې ورکشاپ په بله برخه کې د افغانستان بانک اقتصادي سلاکار ښاغلي لطف الحق نور پسرلي هم خبرې وکړې او په تېرو شپږو میاشتو کې یې د بانکي چارو د مدیریت او نورمال کېدو په اړه معلومات شریک کړل. نوموړي زیاته کړه چې د

د سوداګریزو بانکونو له استازو سره غونډه

د یادې غونډې په بله برخه کې د افغانستان بانک د ریاست اقتصادي سلاکار ښاغلي لطف الحق نور پسرلي هم خبرې وکړې او یادونه یې وکړه چې د افغانستان بانک په ټول ځواک سره هڅه کړې ده چې په دې برخه کې شته ستونزې حل او د خلکو لپاره اړینې اسانتیاوې رامنځته کړي. د نوموړي په خبره عادي حالت ته د بانکونو د فعالیتونو د را ګرځولو لپاره هلې ځلې روانې دي او تمه ده چې ډېر ژر به مثبتې پایلې تر لاسه شي.

دیادونې وړ ده چې په یادو غونډه کې د افغانستان د بانکونو ټولنې او سوداګریزو بانکونو استازو هم ژمنه وکړه چې د درنو هیوادوالو لپاره به اړین خدمتونه وړاندې کوي او په دې برخه کې به له هر ډول هلو ځلو دریغ ونه کړي.

۱۴۰۰ کب ۱۶ مه - د افغانستان بانک د څارنې آمریت د آمر ښاغلي عبدالرحمن قانت پر مشرۍ د سوداګریزو بانکونو له استازو سره غونډه جوړه شوه.

په یادو غونډه کې د سوداګریزو بانکونو له استازو سره پر اړوندو بانکي موضوعګانو او خلکو ته د بانکي خدمتونو په برخه کې د آسانتیاوو رامنځته کولو په اړه هر اړخیز بحث او د نظرونو تبادله تر سره شوه.

په یادو غونډه کې د افغانستان بانک له بانکونو څخه د څارنې آمر ښاغلي عبدالرحمن قانت د سوداګریزو بانکونو له استازو وغوښتل چې خلکو ته د قانون او مقرراتو په رڼا کې اړین بانکي خدمتونه وړاندې کړي. نوموړي زیاته کړه چې د بانکي خدمتونو د پراختیا په برخه کې د افغانستان بانک له سوداګریزو بانکونو سره پوره همکار دی.

تدویر جلسه با نمایندگان کمیته بین المللی صلیب سرخ

که د افغانستان بانک تلاش می کند که تسهیلات مالی و بانکی بیشتری را برای کمک کنندگان بین المللی ایجاد کند. لازم به ذکر است که در این دیدار مسوولان اتحادیه صلیب سرخ در مورد فعالیت های خود در افغانستان معلومات داده و خواستار همکاری در زمینه های ایجاد تسهیلات مالی و بانکی شدند •

۱۹ حوت ۱۴۰۰ - جلسه ای با نمایندگان کمیته بین المللی صلیب سرخ به ریاست محترم عبدالرحمن قانت، آمر عمومی نظارت بانکی د افغانستان بانک برگزار شد. محترم عبدالرحمن قانت آمر عمومی نظارت بانکی د افغانستان بانک در این نشست صحبت کرد و از کمک ها و خدمات کمیته بین المللی صلیب سرخ در افغانستان قدردانی نموده افزود

۱۹ حوت ۱۴۰۰ - نود و سومین جلسه هیئت مدیره بانک تجارت و توسعه اکو (ETDB) به صورت آنلاین تدویر گردید. در این جلسه رییس بانک تجارت و توسعه اکو و اعضای هیئت مدیره آن حضور داشتند.

در این جلسه ابتدا صورت جلسه قبلی توسط اعضای هیئت مدیره به تصویب رسید و متعاقباً در زمینه تائید مجدد و اعطای قرضه به یکی از اعضای این بانک برای سال ۲۰۲۲ و نیز در زمینه تصویب و تعدیل تعدادی از مقررات و پالیسی های این بانک طبق اجندا بحث و تصمیم لازم اتخاذ گردید.

قابل ذکر است که این بانک با هدف ایجاد، ترویج و ارائه تسهیلات مالی و اعتباری برای توسعه تجارت منطقه ای و همچنان تسریع توسعه اقتصادی کشور های عضو در زیر مجموعه سازمان اکو تاسیس گردیده که مقر آن در استانبول ترکیه می باشد. افغانستان در سال ۲۰۱۴ عضویت این بانک را بدست آورده است و در جلسات آن بطور منظم اشتراک مینماید.

د افغانستان بانک همواره کوشیده است تا در جهت تامین و بهبود روابط خویش با سازمانهای مالی بین المللی و منطقه ای سهم فعال داشته و در جهت ایجاد تسهیلات بانکی و مالی هرچه بیشتر، نقش برارنده ایفا نماید.

برگزاری نود و سومین جلسه هیئت مدیره بانک تجارت و توسعه اکو (ETDB)

د ګمرکونو د لوی ریاست له استازو سره غونډه

د هیواد په ټولو برخو کې عواید په ښه ډول او رویتیا سره را غونډ او اداینې په ښه ډول تر سره شي. باید وویل شي چې د ګمرکاتو د لوی ریاست استازو هم په دې برخه خپلې ستونزې او غوښتنې د افغانستان بانک له لوري سره شریکې کړې او په دې برخه کې یې د افغانستان بانک د همکارۍ غوښتنه وکړه. د یادونې وړ ده چې په دې غونډه کې د افغانستان بانک د بېلابېلو آمریتو آمرینو او مرستیالانو هم ګډون کړی وو.

۱۴۰۰ کب ۱۹ مه - د افغانستان بانک د بانکي عملیاتو د لوی آمریت د آمر ښاغلي عبدالواحد جبارخیل پر مشرۍ د ګمرکونو د لوی ریاست له استازو سره د عوایدو د راټولونې په چارو کې د همغږۍ غونډه جوړه شوه. په دغه غونډه کې د افغانستان بانک د بانکي عملیاتو او اداینو د لویو آمریتونو آمرینو د افغانستان بانک له لوري د ګمرکونو له لوی ریاست سره د هر ډول همکارۍ ژمنه وکړه او له دوی یې وغوښتل چې په بانکي برخه کې خپلې غوښتنې د افغانستان بانک سره شریکې کړي، ترڅو په چارو کې همغږي زیاته او

نقش صکوک

در اقتصاد اسلامی

عبدالحفیظ شاهین

فراهم نموده و باعث غلبه جبران کسر بودجه دولت، اعمال سیاست پولی، مالی و افزایش نقدینگی می گردد. آغاز انتشار اوراق قرضه اسلامی به دهه ۱۹۸۰ بر میگردد. در آن وقت بخاطر رفع موضوع نقدینگی از طرف بانکهای اسلامی تلاش صورت گرفت. بالاخره در جولای سال ۱۹۸۳ بانک مرکزی مالیزیا برای بار اول در این مورد از

اقتصاد اسلامی نقش بارز دارد. صکوک یکنوع دارایی مطمئن بوده و در زمره اوراق بها دار تضمینی و قابل معامله شمرده شده و برای تأمین نیازهای شرکت ها و مؤسسات از طریق جذب سرمایه سرگردان افراد در بازار به کار گرفته می شود. بخش های مالی صکوک منابع مختلف و گوناگون را برای مدیریت سیاست پولی و مالی

در زبان عربی واژه چک را صک و جمع آنرا صکوک می نامند. آنها این کلمه را بر کلیه حواله جات و تعهدات مالی بکار برده و همچنان این واژه در نزد شان اشاره به سفته، سند و هر آنچه تعهد یا اقراری از آن افاده شود شامل می گردد، مانند صک الوکاله، به معنی وکالت نامه، یا صک الکفاله به معنی کفالت نامه و غیره می باشد که در

اوراق بها دار دولتي با بهره استفاده نکرده و به جای آن از اوراق بدون بهره به نام گواهی سرمایه داری دولتي استفاده نمود.

در این سیستم نرخ فایده از رابطه ثابتی پیروی نمی کرد. بلکه بر ملاحظات کیفی بیشتر تأکید می گردید. برای تعیین نرخ بازدهی معیارهای مختلفی نظیر اقتصاد کلان، نرخ تورم و نرخ بازدهی سایر اوراق بها دار مشابه مورد توجه قرار می گرفت و بر اساس آن شبه ربوی بودن فایده بر طرف گردیده و مسلمانان اقدام به خرید این اوراق می کردند.

شرکت های که می خواهند اوراق بها دار صکوک منتشر کنند، در نخست باید یک شخصیت حقوقی ایجاد کنند، بخشی از دارایی خود را در حیطه آن شخصیت حقوقی قرار داده، در آن صورت یک بانک سرمایه گذاری بعد از انعقاد قرار داد با این شرکت اقدام به انتشار اوراق صکوک در بازار نموده و پول فروش آنرا در اختیار شخص حقوقی می گذارد. سپس این شخصیت حقوقی با افتتاح حساب در یک بانک نقش حساب دار و خزانه دار را به آن

بانک داده و این بانک وظیفه دارد تا فایده سرمایه گذاری خرید اوراق صکوک را به حساب خریداران واریز کند.

انواع اوراق صکوک سرمایه گذاری به بخش های مانند اوراق اجاره، مرابحه، رهن، استصناع، صکوک مشارکت، مضاربت و جعاله تقسیم گردیده و به شرح ذیل بیان می گردد.

اوراق اجاره: در میان مسلمانان نسبت به سایر اوراق بها دار از جایگاه خوبی برخوردار می باشد. ناشران صکوک نیز اجاره را بهترین بخش صکوک می دانند. در این سیستم روش کار طوری است که یک موسسه مالی با انتشار اوراق اجاره منابع مورد نیاز خود را جمع آوری نموده، بعد از آن با استفاده از آن منابع، کالا های سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز دولت ها، شرکت ها و اشخاص حقیقی و حقوقی را خریداری کرده و به آنان به اجاره می دهد. در این صورت ناشر اوراق اجاره مالک کالا و مالک اجاره نیز پنداشته می شود.

اوراق بها دار اجاره به دو بخش تقسیم گردیده که بنام اوراق اجاره عادی و اوراق اجاره به شرط تملیک یاد می

گردند. در اوراق اجاره عادی، شرکت ها، یا سایر موسسات مالی، کالا های سرمایوی مصرفی با دوام را متناسب با طول عمر مفید آن ها، برای مدت زمان معین به متقاضیان به اجاره می دهند. اوراق اجاره عادی می تواند برای یک دوره زمانی یا بطور دائمی طراحی شود. اوراق اجاره به شرط تملیک، عبارت از روشی است که در آن، موسسه مالی با استفاده از منابع حاصل از واگذاری اوراق اجاره، کالا های مصرفی و سرمایوی با دوام را خریداری کرده و به صورت اجاره به شرط تملیک به متقاضیان واگذار می نماید.

اوراق مرابحه: این اوراق انواع مختلف داشته، که دارندگان آنها به صورت مشاع (مشترک) مالک دارایی مالی می باشند که بر اساس قرارداد مرابحه حاصل گردیده است.

اوراق رهنی: دارای بازدهی معین بوده، برای افراد ریسک گریز و تبدیل کردن دارایی های بانکی به اوراق بها دار مناسب است.

اوراق استصناع، قرار داد استصناع به معنی سفارش ساخت و ساز است که در اصطلاح فقهی و حقوقی، قرارداد

(صنع) است. در این سیستم یکی از طرفین قرارداد، در جانب مقابل مبلغ معین قرار دارد که در ساختن کالا یا یک طرح مشخص را در زمان معین نسبت به جانب مقابل خود به عهده می گیرد. شرکت های دولتی و خصوصی که در احداث پروژه های کلان اقدام می کنند، اما اعتبار لازم برای اجرای آن به صورت نقد ندارند، آنها می توانند با استفاده از اوراق بها دار استصناع به احداث و ساخت و ساز پروژه های خود اقدام نموده و قیمت آنرا طبق زمان بندی معین از بودجه سالانه یا از طریق واگذاری بخش های ساخته شده به تدریج بپردازند.

صکوک مشارکت: یکی از مهمترین انواع صکوک بوده، در ذات خود اوراق بها داری است که دارنده آن به شکل مشترک، مالک بخشی از منافع شمرده می شود که ناشی از اجرای یک پروژه سرمایه گذاری می باشد. مدت زمان قرار داد مشارکت مشخص بوده، می توان فایده آنرا در ابتدای دوره، انتهای

دوره یا هم ماهانه و سالانه پرداخت کرد. صکوک مشارکت عبارت از اوراق بها داری است که بیان کننده مالکیت مشترک فرد بوده، می توان آنرا در بازار های ثانویه به قیمتی که توسط بازار تعیین می گردد معامله کرد. این نوع صکوک از مدت ها به اینطرف در بعضی کشور های اسلامی مانند فایده ان و ایران قابل استفاده می باشد.

اوراق مضاربه: عبارت از اوراق بهاداری است که بر اساس عقد مضاربه عملی می گردد. در این سیستم ناشر اوراق مضاربه با واگذاری اوراق، وجوه متقاضیان را جمع آوری نموده و به عنوان مضاربه در اختیار بانی قرار می دهد. بانی آن را در فعالیت های فایده آور اقتصادی به کار می اندازد. در پایان هر معامله یا پایان هر دوره مالی فایده بدست آمده بر اساس نسبت های که روی اوراق ذکر گردیده، میان صاحبان اوراق تقسیم میگردد. در این سیستم، دارندگان اوراق نقش مالک و بانی عامل قرارداد مضاربت را دارند، اوراق مضاربه

با کاربرد های مختلف طراحی و مورد استفاده قرار میگیرد.

اوراق جعالة: این نوع اوراق کاربرد های مختلف داشته و عبارت از مالکیت مشترک دارایی (کار، خدمت یا کالا است) که بر اساس قرارداد جعالة انجام و تحویل می گردد. بعد از پایان قرارداد جعالة صاحبان اوراق مالک مشترک نتیجه عمل می باشند و نتیجه آن امکان دارد خدمت یا هم دارایی فیزیکی باشد.

منابع:

۱- صکوک چیست و چه تفاوت هایی با اوراق قرضه دارد؟ <http://www.tarazpadra.com>

۲- اوراق مالی اسلامی (صکوک) و انواع آن - خدمات مالیاتی مشاوره/ تاریخ نشر: ۱۴۰۰/۷/۱۵ <https://moshaveranco.com>

۳- کاربرد انواع صکوک در تامین مالی طرح ها - خبرآنلاین / تاریخ نشر: ۱۳۹۶/۲/۸ <https://www.khabaronline.ir/news>

د بانکونو شتون ولې اړین دی؟

ژباړه: حسیب الله نوري

مهاله) طرحې جوړوي کوي او د دې خدمتونو پر وړاندې کولو سره هڅه کوي چې د پېرودونکو لپاره آسانتیاوې رامنځته کړي. دې ډول عملیاتو ته مالي مهندسي شوي عملیات هم وايي. معنا دا چې بانکونه په دې وسیله له خلکو پیسې را ټولوي او په دې پیسو په بېلابېلو برخو کې پانګونې کوي. دا پانګونې د اقتصادي څرخ د حرکت لامل کېږي او د هیواد اقتصادي ودې ته لار هواروي.

۲- د طرحو د سنجش، ارزونې او امکان عملیات: بانکونه د متخصصینو په ګمارلو سره د پرمختللو سافټویرونو پر مټ د هغو طرحو ارزونه کوي چې د خدمتونو په برخه کې د آسانتیاوو په موخه د پور غوښتونکو لپاره رامنځته کېږي. تر ارزونې

پانګونه وکړي.

په دې ډول حالاتو کې اړینه ده چې داسې یو بنسټ رامنځته شي چې وکولای شي راکډې او پر ځای پاتې پیسې را غونډې او د هغو کسانو په واک کې یې ورکړي چې دوی د پیسو له نشت سره مخ وي. دا ډول بنسټونه بانکونه دي چې دا د ټولنې او اقتصاد په ګټه دي.

په دې مقاله کې د بانک دندې په څلورو حوزو کې په لاندې ډول تعریفولای شو:

۱- د پیسو د جذب او را ټولولو عملیات: بانکونه په دې مرحله کې د پېرودونکو د اړتیاوو تر سنجش او مطالعې وروسته بېلابېل بانکي حسابونه لکه جاري حساب، سپما حساب، د پانګې اچونې د امانت حساب (لنډ مهاله، منځ مهاله او اوږد

په هره ټولنه کې یو شمېر داسې کسان شته چې له دوی سره نغدې پیسې شتون لري، خو د یو شمېر دلایلو له مخې نه غواړي چې پر هغې پانګونه وکړي. د بېلګې په توګه د وخت او کافي تجربې نه شتون، د کسب او کار د مدیریت د توان نه لرل، د بازار له شرایطو یې خبرې، د کافي سواد او پیسو نه شتون هغه عوامل دي چې یاد کسان په خپلو نغدو پیسو له پانګونې را ګرځوي.

بل اړخ ته په ټولنه کې بیا داسې کسان هم شته چې دوی په اړوندو برخو کې تخصص، کافي تجربه، سواد او اړین مهارتونه لري، خو دوی د فایده‌ګرۍ په برخه کې د خپلو طرحو او فکرونو د عملي کولو لپاره کافي پیسې نه لري، ترڅو پرې

وروسته په هغه صورت کې چې یادې طرحې اقتصادي ګټه ولري د اعتباراتو مدیریت ته استول کېږي.

کله چې بانکونه د پور ورکولو او یا هم قرارداد ورکولو عملیات تر سره کوي دوی اړ دي چې د کور یا ځمکې وثیقې د ضمانت په توګه تر لاسه کړي دا چاره د دې لپاره تر سره کېږي چې په دې برخه کې شته اړتیاوې پوره او معامله پر اصولو برابر تر سره شي. ډېر کله بانکونه د دې چارو په تنظیم کې د حقوقي برخې له سلاکارانو هم سلا مشورې تر لاسه کوي.

د دې لپاره چې موضوع لا زیاته روښانه وي باید وویل شي چې بانکونه د هر ډول معاملې له تر سره کولو وړاندې د خپلو متخصصینو په وسیله د اړوندې مسئلې ټول اړخونه څېړي مثبت او منفي ټکي یې مومي او که د بانک ګټه په کې وي د یادو متخصصینو او سلاکارانو له لوري مثبتنه رایه ورکول کېږي او اړوندې برخې ته راجع کېږي. البته د یادونې وړ ده چې بانکونه یوازې خپلې ګټې په پام کې نه نیسي بلکې دوی اړ دي د ټولنې ګټې هم په دې برخه کې په پام کې ولري.

۳- د پیسو د تخصیص عملیات: د بانکونو له لوري په کرنیزه، صنعتي، خدمتونو، فایده‌ګری او ودانیزو برخو کې پانګونه د

دې لامل کېږي چې د بانکونو اعتباري خطر را کم کړي. له اعتباري خطر څخه هدف د پانګې او ګټې د بېرته نه را ګرځېدو احتمال ته وایي.

بانکونه د پورونو د ورکړې سربېره د شرکتونو د اسهامو او په بهرنیو بانکونو کې د امانتونو د ساتنې په برخه کې هم پانګونې کوي چې په نړۍ کې د هیوادونو قوانین له یو بل سره توپیر کوي. په ځینو هیوادونو کې مستقیمې پانګونې بندې او په ځینو نورو هیوادونو کې بیا محدودې دي. دا چاره د دې لپاره تر سره کېږي چې په یاده برخه کې انحصار رامنځته نه شي او د رقیبانو لپاره د سیالۍ ډګر تنګ نه شي. دا برخه په لنډ ډول داسې بیانولای شو چې:

بانکونه د دې لپاره چې له خلکو سره پیسې راکډې پاتې نه شي له دوی څخه پیسې را ټولوي او د اقتصادي څرخ په ګرځولو یې لګوي. د بانکونو له لوري د پیسو را ټولولو ګټه دا ده چې دا پیسې په حرکت راځي او په بېلابېلو برخو کې پرې پانګونې کېږي.

۴- د تعقیب، څارنې او کنټرول عملیات: ځینې بانکونه په مدیریتي، اقتصادي، بازار موندنې او حسابدارۍ برخو کې د مشورو په ورکولو سره هڅه کوي چې تر لاسه کوونکو شرکتونو ته اړینې آسانتیاوې

برابري کړي. هغه غوښتونکي او شرکتونه چې غیر قانوني غوښتنې لري او بانکونه له خطر سره مخ کوي بانکونه کولای شي د خپلو حقوقي صلاحیتونو په لرلو سره دا ډول شرکتونه تر قضایي تعقیب لاندې ونیسي.

باید یادونه وشي چې بانکونه د خپلو چارو د پرمختګ او راتلونکي لپاره خپلې ټولې چارې څارې او تر تعقیب او کنټرول لاندې یې لري. دا چاره د ښه مدیریت او د خلکو سره د مرستې او د آسانتیاوو لپاره تر سره کېږي.

پورته ټکو ته په کتلو سره ویلای شو چې د دې ډول ستونزو د مخنیوي لپاره په کار ده چې بانکونه پر خپلو ټولو چارو د تعقیب، څارنې او کنټرول عملیاتي چارې تر سره کړي.

لنډه دا چې بانکونه کولای شي په مالي منځګړیتوب سره د پانګونې د ودې او پرمختګ لپاره کار وکړي. په یو هیواد کې د پانګونې زیاتوالي د هیواد د تولیدي ودې، دندو د پیدا کېدو، د کورنیو د عوایدو زیاتوالي، د خلکو د ژوند د ښه والي او په ټول کې د په ځان بسیاینې او اقتصادي خپلواکۍ پر لور حرکت شمېرل کېږي. ●

سرچینې:

1- Purpose of Banks / <https://www.economicshelp.org/blog/glossary/banks/>

۲- جایگاه سیستم بانکی در اقتصاد مدرن / ۲ میزان ۱۳۹۶ - عبدالله غفاری / http://www.dailyafghanistan.com/opinion_detail.php?post_id=141192

۳- The Role of Banks / <https://opentextbc.ca/principlesofeconomics/chapter/27-3-the-role-of-banks/>

نظارت بر سیستم های بانکی

عبدالحمید شاهین

نظارت بانکی عبارت از یک پروسه سه بعدی است که شامل نظارت بر چگونگی تأسیس بانک، نظارت بر فعالیت بانک و اعمال برنامه های اصلاحی برای بهبود وضعیت بانک است. گرچه مصارف نظارت بر بانک ها سنگین است اما مصارف ضعف در نظارت بانک به مراتب بیشتر می باشد. نظارت بر سیستم بانکی یکی از بخش های لاینفک سیستم جدید است که بر اساس آن امنیت مالی سپرده گذاران و سیستم اقتصادی تضمین گردیده و آنها را از فروپاشی به دور نگه میدارد. نظارت بانکی از جمله شرط های اساسی بخاطر حصول اطمینان از صحت عملکرد نظام مالی و اقتصادی، حفظ ثبات نظام مالی، افزایش اعتماد به

این نظام از طریق کاهش خطر برای سپرده گذاران بانکی است. بخش نظارت وظیفه دارد تا اطمینان یابد که بانکها و سایر موسسات اعتباری به شیوه ایمن و درست به فعالیت شان ادامه می دهند.

مهمترین وظیفه بخش نظارت بانکی عبارت از اعتبار نظام مالی است. وجود نظارت دقیق در یک بانک، سبب کاهش خطر و زیان سپرده گذاران می گردد. ناظرین بانک در جریان نظارت شان باید مطمئن شوند که بانک از سرمایه کافی، مدیریت سالم و سیستم کنترل مؤثر بهره مند می باشد.

بخاطر ارتباط بانکها با اقتصاد کشور ها، موضوع نظارت اهمیت فراوانی پیدا کرده، همه کشور ها در تلاش اند تا

اطمینان حاصل کنند که سیستم بانکی شان از انعطاف کافی برخوردار است و به گونه ای می تواند بدون ایجاد اثرات جانبی در اقتصاد کلان، با توجه به شوک های که به آن مواجه می گردند، به فعالیت خود به وجه احسن ادامه دهند. نظارت عموماً توسط تیم های بازرسی صورت می گیرد. در این صورت تیم نظارت کننده یک بانک را بر اساس اطلاعات واصله، تحت بررسی قرار می دهد. در چنین حالات تعداد بازرسی کنندگان یا طول مدت بازرسی می تواند بر اساس اندازه و پیچیدگی موضوع متفاوت باشد.

سیستم بازرسی از یک کشور تا کشور دیگر فرق می کند. در بیشتر کشور ها اعمال نظارت به شکل از پیش تعیین

شده صورت می‌گیرد. اغلب نظارت‌های مستقیم دربرگیرندهٔ مراحل از قبیل ارزیابی مدیریت بانک به کمک اطلاعات دریافت شده مربوط به آن، در مورد بررسی وضعیت مالی بانک، بررسی کیفیت عملیات بانکی، وضعیت پرداخت دیون، عملیات بانکی و بررسی سایر عملکردهای بانک در برابر انواع خطر و بررسی کیفیت دارایی می‌باشد.

در اکثر کشورها، تیم‌های نظارت خود را برای گزارشهای هفته وار، ماهانه و گزارش‌های سالانه مانند بیلانس و صورتحساب فایده و زیان متمرکز می‌سازند. در این شیوه ناظرین بانک مرکزی آمار و اطلاعات ارقام واسله در مورد خطر یک بانک را تجزیه و تحلیل نموده، سپس اقدامات لازم اصلاحی را انجام میدهند.

بیشتر اوقات، وقوع نوسانات اقتصادی و سیاسی داخلی و بین‌المللی می‌تواند تا نظام بانکی کشورها را با شوک‌های خطرناک مواجه سازد. وقوع همچو نوسانات در بیشتر موارد هجوم سپرده‌گذاران برای برداشت‌های ناگهانی

سپرده‌های شان را به همراه میداشته باشد.

بناءاً اگر بانکی مقدار دارایی‌اش پایین باشد، در انجام تعهدات خود در استرداد سپرده‌های خود به مشکل مواجه می‌گردد، این همان وضعیتی است که بانک‌های مرکزی از وقوع آن نگران می‌باشند. روی همین علت است که مراقبت و ارزیابی کیفیت دارایی‌های بانکی و مؤسسات اعتباری در برنامه ریزی‌های مستمر تیم نظارتی بانک‌های مرکزی قرار دارند.

امروز در اکثر کشورها پیشرفته جهان روی نظارت کارآمد بخاطر ایجاد محیط آزاد و رقابت‌آمیز تاکید میشود. روی همین علت است که اهداف عمدهٔ بانک‌های مرکزی را در گسترش ساختار پولی و مالی، نظارت تشکیل می‌دهد. شبکه بانکی ضعیف، غیر فعال و بدون نظارت سبب محدود شدن اثرات فعالیت‌های بانکی می‌شود. بناءً نظارت برای ارزیابی حفظ سلامت و جلوگیری از فضای ناسالم در بانکها یک امر ضروری پنداشته می‌شود.

ضعف سیستم بانکی در کشورها توسعه یافته و در حال توسعه می‌تواند برای ثبات سیستم بانکی داخلی و بین‌المللی خطر آفرین باشد. بناءً توجه به اصلاح و تقویت نظام‌های مالی در سطح ملی و بین‌المللی از اهمیت فراوان برخوردار می‌باشد. از همین سبب است که سازمان‌های بزرگ رسمی جهان از قبیل بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و کمیته بازل همیشه راه‌های نظارت و تقویت ثبات بانکی و مالی جهان را بررسی می‌کنند. بحران بانکی منجر به مصارف هنگفتی برای کل کشور می‌شود. پس از وقوع بحران گستردهٔ مالی در دههٔ اول قرن بیست و یکم، نظارت بر سیستم‌های مالی و بانکی از جهات مختلف مورد توجه خاص قرار گرفت و تحولات عمده در قوانین و ساختار نظارت بانکی به میان آمد.●

منابع:

۱- برنامه‌های جدید بانک مرکزی در حوزه نظارت بر بانکها / تاریخ نشر: ۱۸ / ۳ / ۱۴۰۰ / <https://donya-e-eqtasad.com>

۲- سیستم نظارت بر بانکها آنلاین شود - خبرگزاری بازار / تاریخ نشر: ۲۳ / ۹ / ۱۴۰۰ / <https://www.tahlilbazaar.com>

۳- الگوی فرامرزی نظارت بانکی | دنیای بورس / تاریخ نشر: ۲۱ / ۱ / ۱۴۰۰ / <https://donyayebourse.com>

د سوداگریز څرخ پړاوونه، مدیریت او کنټرول

ژباړه او را ټولونه: حسیب الله نوري

د سوداگری څرخ اصطلاح د اقتصاد پوهانو لخوا د وخت په تېرېدو سره د اقتصادي فعالیتونو د پېروالي او کموالي لپاره کارول کېږي. یا په بل عبارت اقتصادي دوره یا اقتصادي څرخ د مارکیټ بنسټه او پورته تګ ته ویل کېږي.

د اقتصادي ثبات او ودې ترلاسه کول د هر هیواد له مهمو اقتصادي موخو ګڼل کېږي. دې موخې ته د رسېدو لپاره حکومتونه بېلابېل پلانونه او نوښتونه کوي، خو کله ناکله اقتصادي پېښې او بدلونونه د اقتصادي ودې د لاسته راوړلو لپاره د حکومت د پروګرامونو د پلي کېدو مخه نیسي او دا بدلونونه د اقتصادي او مالي بازارونو په ټولو سکتورونو اغېزه کوي.

اقتصاد پوهانو د تاریخ په اوږدو کې د اقتصاد او سوداګرۍ په څرخ باندې څېړنې تر سره کړې دي. دوی اقتصادي څرخ د قاعده لرونکو او منظمو نوسانونو یو ډول یاد کړی دی چې په لوړه کچه د دولتونو په اقتصادي فعالیتونو کې په

»

تکراري ډول راځي.

د اقتصادي څرخ مرحلې (پړاوونه):

د غوړېدو پړاو (Boom): دا د اقتصادي دوران هغه ډول دی چې په هغې کې د اقتصاد وده رامنځته کېږي. په دې دوران کې د ټکټانې نرخ را ټیټېږي او د بېکارۍ نرخ وړ سره کمېږي. همدارنګه نغدینګي په ټولنه کې ډېرېږي او ملي پیسې ځواکمنتیا پیدا کوي چې دا چاره خلک په بېلابېلو برخو کې د پانګونو لپاره هڅوي.

د اوج پړاو (Peak): په دې پړاو کې بېي تر ټولو لوړې کچې ته رسېږي او اقتصادي شاخصونه نور وده نه کوي. ډېری خلک د ودې په معکوس کېدلو سره پر پانګونې پیل کوي.

د را لوېدنې (Recession) پړاو: په دې پړاو کې تولیدي وده را ټیټېږي او له دې سره بېکاري زیاتېږي.

د بیا جوړونې پړاو (Recovery): دې پړاو ته د اقتصادي بازار موندنې دوره هم ویل کېږي. په دې پړاو کې اقتصادي وده مثبت خوا ته حرکت کوي چې تر هغې وروسته سوداګري

یو بل پړاو ځانته غوره کوي.

د سوداګریز څرخ کنټرول او مدیریت: د دولت او قانون جوړوونکو مالي پالیسۍ اقتصادي څرخ مدیریت کوي. د اقتصادي ودې د پراختیا سیاستونه هغه مهال په کار وړل کېږي چې د رکود د له منځه وړلو برنامه پکې شامله وي.

باید وویل شي چې د هر هیواد مرکزي بانک له پولي سیاستونو څخه د اقتصادي څرخ د مدیریت لپاره ګټه پورته کوي. مرکزي بانکونه هڅه کوي چې د پولي سیاست د پراختیا او اقتصادي رکود د له منځه وړلو لپاره د ټکټانې د نرخ پر را کمولو کار وکړي او له دې لارې سوداګریز څرخ مدیریت کړي. له اقتصادي سیاستونو څخه موخه د دوامدارې اقتصادي ودې رامنځته کېدل دي. دا سیاستونه باید دومره ځواک ولري چې په کافي ډول کاري فرصتونه رامنځته کړي او له بلې خوا د انفلاسیون له لوړوالي څخه مخنیوی وکړي.

یو اقتصاد هېڅکله ثابت نه پاتې

کېږي. د تاریخ په اوږدو کې د هر هیواد اقتصاد له نوسانونو سره مخ کېږي چې د سوداګریزو څرخونو د رامنځته کېدو لپاره لاره هواروي. د سوداګرو او پانګوالو لپاره به دا ډېره سخته وي چې د بېلابېلو اقتصادي څرخونو پر وړاندې له خپلو شتمنیو ساتنه وکړي او یا هم له دې څرخونو سره مبارزه وکړي، بلکې په دې ډول حالت کې دوی باید له دې حالت څخه ځان سالم را وباسي او خطر پر فرصت بدل کړي. ●

سرچینې:

۱- چرخه اقتصادی به چه معناست؟ / <https://dgcoiner.com>

۲- چرخه تجاری چیست؟ / <https://agahinvest.com/what-is-commercial-cycle/>

3- What Is the Business Cycle?/ By Kimberly AmadeoFebruary 14, 2022 / <https://www.thebalance.com/what-is-the-business-cycle-3305912>

هموطنان عزیز!

بانکها یگانه محل مصون و قانونی برای نگهداری پول و پس انداز های شما میباشد، اکنون شما میتوانید حساب افتتاح و یا در حساب های خود پول واریز نمایید و هر زمانیکه که خواسته باشید از آن استفاده نمایید. قرار اطلاعیه مورخ ۱۴۰۰ / ۸ / ۱۲ د افغانستان بانک، هر گاه شما پس از این تاریخ به بانکها پول پس انداز کنید یا در هر حساب جاری پول واریز کنید، پول خود را بدون کدام محدودیت بصورت مکمل برداشت و یا به حساب دیگر انتقال داده می توانید.

به یاد داشته باشید که پول شما نزد بانکها، مصون بوده و یک امانت میباشد.

چين به امريكا: پول های افغانستان را بدون تاخير آزاد سازيد

وزیر خارجه چین ۱۶ حوت از ایالات متحده خواست تا بدون تاخیر بیشتر، پول های افغانستان را آزاد سازد. وانگي گفت که بیجنگ با کشورهای همسایه افغانستان کار می کند تا روند تحویل دهی کمک های بشری به افغان ها را سرعت ببخشد. وزیر خارجه چین در جریان یک کنفرانس خبری در بیجنگ گفت که افغانستان از یک دور "هرج و مرج به یک دور نظم" پا می نهد. این دیپلمات ارشد چین افزود: "ایالات متحده غیرمسئولانه افغانستان را ترک کرد، افغان ها را در بحران جدی بشری گذاشت و چالش های بزرگ امنیتی را به ثبات منطقه ایجاد کرد."

پس از آن که امارت اسلامی در اواخر ماه اگست سال گذشته بر افغانستان مسلط شدند، کشورهای غربی فوراً کمک های مالی که ۷۰ درصد مصارف حکومت افغانستان را تشکیل می داد قطع کردند و واشنگتن دارایی های افغانستان را راکد کرد. امارت اسلامی افغانستان به کرات از امریکا و سایر کشورها و سازمان هایی که پول های افغانستان را راکد کرده اند، خواسته است که هرچه زودتر این پول ها را به دسترس آنان قرار دهند تا از مشکلات اقتصادی این کشور کاسته شود. راکد شدن دارایی های افغانستان در بانک های غربی سبب به وجود آمدن مشکلات اقتصادی شدید در افغانستان شده است. ملل

متحد می گوید که بیش از نصف جمعیت ۳۹ میلیون نفری افغانستان در پرتگاه گرسنگی قرار دارد. اداره کنترل سرمایه های خارجی وزارت مالیه ایالات متحده امریکا در اواخر ماه گذشته مجوز جدید را برای گسترش معاملات تجارتي و مالی در افغانستان صادر کرد که جواز معاملات با ادارت دولتی افغانستان نیز شامل آن می باشد. در اعلامیه ای که از سوی وزارت مالیه ایالات متحده نشر شد، گفته شده که هدف از صدور این جواز این است که تحریم های ایالات متحده علیه طالبان مانع آن دسته از معاملات و فعالیت های مالی نشود که برای رساندن کمک های بشری به مردم افغانستان به آن نیاز است. از ماه اکتوبر به اینسو،

حکومت ایالات متحده کمک های بشری به ارزش بیش از ۷۸۰ میلیون دالر را برای افغانستان و مهاجرین افغان در منطقه اعلام کرده است. وزیر خارجه چین گفت که کشورش آمادگی می گیرد تا از سومین نشست وزرای خارجه کشورهای همسایه افغانستان میزبانی کند تا برای ثبات و امنیت پایدار در افغانستان دست به دست هم بدهند. با آنهم، تا حال هیچ کشوری با در نظر داشت نگرانی ها پیرامون حقوق بشر، تروریزم و عدم موجودیت یک حکومت همه شمول، حکومت امارت اسلامی در افغانستان را به رسمیت نشناخته است.

د افغانستان او پاکستان ښارونو تر منځ د بار وړونکو موټرو پر تگ راتگ هوکړه شوې

د افغانستان او پاکستان د سوداګرۍ ګډه خونه وايي، کابل او اسلام اباد د باري موټرو پر تگ راتگ نوې هوکړې ته رسېدلي دي.

د دې هوکړې له مخې، د افغانستان ټرانزيتي موټر د پاکستان او د پاکستان ټرانزيتي موټر د افغانستان ټولو ښارونو ته تگ راتگ کولای شي.

يو شمېر سوداګرو د دې هوکړې هر کلی کړی او دا ګام يې د توکو د بيو په ټيټوالي کې مهم بللی دی. د افغانستان او پاکستان د سوداګرۍ د ګډې خونې

اعلامېې له مخې، د روان زېږدیز کال د مارچ له ۲۱ وروسته د دواړو هيوادونو ټرانزيتي موټر په ازاده توګه دواړو خواو ته تگ راتگ کولای شي.

د دواړو هيوادونو ترمنځ د نوې هوکړې له مخې، په کندهار او خوست کې د پاکستان کونسلګرۍ د افغانستان باري موټرو ته يو لنډمهاله سند يا ټيټي آی ډي (ID) ورکوي او همداراز په پېښور او کوټه کې د افغانستان کونسلګرۍ هم همدا سند هغو پاکستاني باري موټرو ته ورکوي چې غواړي د افغانستان خاورې ته سوداګريز توکي ولېږدوي.

د افغانستان او پاکستان د سوداګرۍ د ګډې خونې

مشر نقيب الله ساېي بي سي ته وويل، دا هوکړه د دواړو هيوادونو په ګټه ده. يو شمېر افغان سوداګر وايي چې د نوې هوکړې له مخې به نه يوازې سوداګر په کم وخت کې د توکو لېږد رالېږد کوي، بلکې د توکو د ضايع کېدو د مخنيوي ترڅنګ به د لېږد رالېږد په لګښتونو کې د پام وړ کمۍ راشي.

په افغانستان کې د اسلامي امارت له واکمنۍ وړاندې په ۲۰۱۰ م کال کې د امريکا په منځګړيتوب افغانستان او پاکستان د سوداګرۍ او ټرانزيت هوکړه يا 'اېټا' لاسليک کړې وه، خو افغان چارواکو او سوداګرو تل پاکستان ته ګوته نيوله چې له

هوکړې غاړه غړوي.

دياد تړون له مخې، افغان موټرو اجازه لرله چې د پاکستان بېلابېلو ښارونو او بندرونو ته تگ راتگ وکړي دغه راز، پاکستاني باري موټرو هم د افغانستان له لارې د منځنۍ اسيا هيوادونو ته تگ اجازه لرله.

د کابل او اسلام اباد ترمنځ د نوې هوکړې له مخې، افغان سوداګر کولای شي خپل ټرانزيتي سوداګريز توکي له شخصي کانټېنرونو په استفادې د کراچۍ له بندره افغانستان ته راولېږدوي او همداراز پاکستان د دې اجازه ترلاسه کوي چې، خپل صادراتي سوداګريز توکي د افغانستان له لارې منځنۍ اسيا ته يوسي. ●

سرچينې:

۱- صدای امريکا / <https://www.darivoo.com/a/6473998.html>

۲- بي بي سي پښتو / <https://www.bbc.com/pashto/afghanistan-60689176>

اقتصاد تولیدی، راز بقای ملت ها

ترجمه و جمعآوری: محمد قاسم زمانزی

اقتصادی کشور هارا پایدار میسازد. اگر بخواهیم که کشور ثبات و رشد اقتصادی داشته باشد باید برای مردم خود در داخل کشور زمینه کار و اشتغال را فراهم سازیم و تلاش نمائیم تا از یک کشور مصرفی به تولیدی مبدل شویم. برای اینکه اقتصاد تولیدی ما رونق پیدا کند لازم است که در داخل کشور کارخانه ها و شرکت های تولیدی که توانایی این را داشته باشند که احتیاجات داخلی را مرفوع سازند، ساخته شوند. در حال حاضر افغانستان اقتصاد مصرفی دارد اموال مورد ضرورت خویش را از کشور های خارجی وارد می نماید که این امر نه تنها سطح بیکاری را در کشور بالا برده است، بلکه یک هوشدار به اقتصاد کشور نیز است که ارزش پول را پائین آورده و یک اقتصاد متزلزل را به بار می آورد. اینکه اقتصاد تولیدی چه مزیت های دارد قرار ذیل به تشریح آن می پردازیم:

«

شاید این سوال در ذهن شما خطوط کرده باشد که بعضی از کشور ها چرا اقتصاد بالا دارد و هر نوع امکانات در اختیار دارند تا حد که معاش ماهران رایگان برای مردم خود میدهند. در مقابل تعدادی از کشور ها اینطور نیست، مردم سطح زنده گی پائین دارند، حتی اتباع این دسته کشورها از خدمات ابتدایی زندگی محروم اند. جواب این سوال تولید و خدمات است. هر کشور که دارای تولیدات و خدمات باشد، رشد اقتصادی سریع دارد از این رو میتواند سطح زنده گی مردم خود را بالا ببرد. در مقابل کشورهایی که برعکس تولیدات و خدمات ندارند و یا اینکه سطح تولیدات و خدمات پائین دارند، دارای رشد اقتصادی ضعیف می باشند. این دسته کشورها در بسیاری از موارد حتی توانایی پرداخت مصارفات ابتدائی خویش را ندارند. دانشمندان اقتصاد معتقد اند که عوامل عمده رشد اقتصادی ملت ها و کشور ها تولیدات آنها میباشد و تولیدات است که ثبات

زمینه کار و اشتغال

به هر اندازه که سطح تولید بالا می رود، به همان اندازه زمینه کار و اشتغال بوجود می آید و سطح بیکاری در کشور پائین می آید. تولیدات است که به طور مستقیم و غیر مستقیم ایجاد شغل میکند. خلاصه اینکه اقتصاد تولیدی فرصت های کاری زیادی را فراهم ساخته میتواند و سطح بیکاری را به شکل بالقوه پائین می آورد. در شرایط کنونی که امارت اسلامی افغانستان جدیداً در کشور حاکم شده است لازم، است که به این بخش توجه بیشتر داشته باشند تا با ایجاد شرکت های تولیدی از یک سو باعث ایجاد کار برای هزاران شهروند شده و از سوی دیگر کشور را از حالت مصرفی به تولیدی مبدل نمایند.

پیشرفت اقتصادی

یک دانشمند علم اقتصاد در کتاب خویش (چراکشور های سرمایه دار نسبت به کشورهای نادار قدرتمند است؟) مینویسد: "یگانه عامل داشتن اقتصاد توانا و قدرتمند کشورهای سرمایه دار در چند دهه اخیر بوجود آوردن قدرت تولید با کیفیت آنها بوده است." وی در کتاب خود به دلیل اثبات از دهه نهم کشور انگلستان و دهه بیست کشورهای امریکا، جاپان، جرمنی و روسیه اشاره میکند و مینویسد که نسبت به کشورهای رقیب رشد اقتصادی سریع داشته چون که تولیدات قوی دارند.

قدرتمندی

اگر راز قدرتمند بودن کشورهای توانای دنیا را جویا شویم جواب را به زودی در می یابیم که رشد اقتصاد تولیدی است. شاید به نظر تان رسیده باشد بیشتر کشورهای قدرتمند تولید کنندگان ماشین آلات صنعتی دنیا می باشند. احصایه ها نشان می دهد کشورهای قدرتمند بزرگ دنیا هشتاد درصد کشورها را تشکیل میدهند که ماشین آلات صنعتی را تولید میکنند در یک زمان

کشور امریکا ۵۰٪ ماشین آلات را میساخت در عصر حاضر این درصد را کشور چین به خود اختصاص داده است.

موتور رشد اقتصاد

قبلاً یادآوری شد که راز ابر قدرت شدن کشورهای قدرتمند جهان در رشد تولیدات آنها نهفته است. استفاده از ماشین آلات در داخل کشورها در ذات خود موتور رشد اقتصادی به حساب میروند. زیرا کشورها در تولیدات گوناگون از این ماشین آلات استفاده می کنند و این سبب می شود که موتور اقتصاد به حرکت آید.

اقتصاد تولیدی بر علاوه ازدیاد در تولیدات داخلی در جهت شکوفایی و رشد اقتصاد ملی نیز کمک مینماید. جلو خروج سرمایه از کشور را می گیرند، تعادل در بین عرضه و تقاضا را فراهم میسازد درجه تورم و نرخ ها را پائین می آورد، در افزایش عاید اتباع کشور تأثیر دارد و سکتور خصوصی را علاقه مند سرمایه گذاری میسازد و همچنان سرمایه گذران خارجی ترغیب میگردد که در عرصه های مختلف با دست باز سرمایه گذاری کنند و به همین ترتیب میتوان در مقابل قیودات کشورهای همسایه و دیگر کشور ها ایستاده گی نمود.

به صورت خلاصه اقتصاد تولیدی اساس و بنیاد بقای ملت ها به شمار میرود، اگر خواسته باشیم از وابستگی احتیاجی کشورهای دیگر رهایی یابیم و بودجه ملی کشور برای ایجاد پروژه های زیربنایی و انکشافی ماکفایت کند باید اقتصاد تولیدی را پیشه کنیم.

منابع:

۱- روزنامه مسیر

۲- د تلپاڼې پراختیا ۱۲ موخه / <https://ps.wikipedia.org>

۳- عوامل موثر بر رشد اقتصادی در افغانستان / پنجنه ۱۳۹۸ احمد محمدی / http://www.dailyafghanistan.com/opinion_detail.php?post_id=147832

په اسلامي بانکوالۍ کې د مزارعې تړون

لیکنه: حسیب الله نوري

مزارعه د اسلامي بانکوالۍ له تړونونو څخه ده چې په لغت کې (له یو بل سره کرنې) ته وايي او په اصطلاح کې هغه تړون ته ویل کېږي چې د هغه پر بنسټ له دواړو لورو څخه یو لوری یې ځمکه د کرنې لپاره بل لوري ته ورکوي، تر څو په هغې کې کښت وکړي او حاصل یې د دواړو خواوو تر منځ ووېشل شي.

د ځمکې خاوند ته مزارع او هغه کس چې کرنه «بزگري» کوي هغه ته عامل ویل کېږي. په یاد مو وي چې په دې ډول تړون کې اړینه نه ده چې مزارع حتماً د ځمکې خاوند وي، بلکې هغه کس هم کېدلای شي چې په یاده ځمکه کې د تصرف حق ولري او یا هم د وکیل په توګه له یادې ځمکې څخه کفالت وکړای شي.

یاد ټکي ته په کتلو سره ویلای شو هغه کسان چې له ځمکې څخه د ګټې اخیستنې حق لري، خو د کښت کولو توان نلري کولای شي د دې تړون په کولو سره د کرنیزو ځمکو د کارولو مخه ونیسي.

دا چې افغانستان یو کرنیز هیواد دی او د وګړو ډېری برخه یې په کرنه بوخت دي په کار ده چې د کرنې برخې ودې ته پاملرنه زیاته شي او په دې برخه کې د بزگرانو لپاره اړینې آسانتیاوې برابرې شي.

په دې مقاله کې د بانکونو له لوري د بزگرانو د ملاتړ لپاره د مزارعې د تړون د ارکانو او شرطونو په اړه معلومات په لاندې ډول وړاندې کېږي:

بانکونه د دې ډول تړونونو په کولو سره له بزگرانو څخه ملاتړ کوي او په دې ډول تړونونو سره بانکونه هغه ځمکې چې د دوی په واک کې دي بزگرانو ته د کرنې لپاره ورکوي او د حاصل پر مهال بانک خپله برخه اخلي او په دې سره تړون پای ته رسېږي.

د مزارعې ارکان

مزارعه د بل هر تړون په شان ارکان لري چې باید د معاملې دواړه لوري پرې هوکړه ولري: صیغه «ایجاب او قبول»، متعاملین «کښت کوونکی او د ځمکې خاوند»، د معاملې متعلق «ځمکه» د مزارعې ارکان دي

۱ - صیغه: ایجاب او قبول

د مزارعې تړون د ارکانو څخه یو هم د ایجاب او قبول تر سره کول دي چې دواړه لوري باید هغه تر سره کړي، معنی دا چې هر لوری باید په شوي تړون کې خپل حق معلوم کړي. هغه برخه (اندازه) چې د څښتن له لوري وړاندې کېږي ایجاب او هغه چې بزګر یې مني قبول ګڼل کېږي.

۲ - د متعاملین «کښت کوونکی او د ځمکې خاوند»

متعاملین د تړون دوه اړخونو (طرفینو) ته ویل

کېږي او اړینه ده چې لاندې شرایط پوره کړي: عقل د مزارعې له شرطونو دی که د طرفینو څخه یو یې مجنون (لیونی) وي تړون باطل دی.

بلوغ د مزارعې په تړون کې شرط دی، نو اړینه ده چې د تړون دواړه لوري باید د بلوغ قانوني سن ته رسېدلي وي.

د واک او اختیار شرط هغه کسان چې د مزارعې تړون کوي دواړه لوري باید له جبر او زور پرته تړون تر سره کړي.

منع کول: د تړون دواړه لوري د دیوالي کېدو له کبله له مالي تصرفاتو څخه نه شي محرومیدلای.

د تصرف ملکیت: مالک باید په ځمکه کې د بالفعل تصرف حق ولري او همدارنګه زارع هم د خپل عمل بالفعل مالک وي او نه شي کولای په عین وخت کې د بل مالک لپاره فعالیت وکړي.

۳ - د معاملې متعلق «ځمکه»

هغه ځمکه چې د زارع (کروندګر) سره یې په اړه تړون کېږي باید کرنیزه ځمکه وي، ځکه مالګې لرونکې او شنې ځمکې د کرنې لپاره مناسبې نه دي او کښت حاصل نه پکې ورکوي.

د مزارعې شرایط

مزارعه د شرایطو لرونکې ده چې په دې برخه کې یې له مهمو شرطونو څخه یادونه کېږي:

د وخت ټاکل

هغه مهال چې مزارع ځمکه د عامل په

مزارعې برخې ته هم پاملرنه زیاته شي او دا برخه به د پخوا په پرتله د ډېرو پرمختگونو شاهدې وي.

د مزارعې په برخه کې پانگونه د کرنې برخې ته وده ورکوي او افغانستان د کرنیزو محصولاتو په برخه کې په ځان بسیا کوي. په دې برخه کې د هیواد پر ځان بسیا کېدل او د نورو هیوادونو د کرنیزو توکو صادرات افغانستان ته د اسعارو د راتګ لامل کېږي او په ټوله کې اقتصادي وده رامنځته کولای شي.

د کرنې د ډول ټاکل

په دې تړون کې دواړه لوري باید هغه محصول معلوم کړي چې غواړي و یې کړي، که د کرنیز محصول ډول معلوم نه شي تړون باطلېږي، مګر دا چې له وړاندې د بدیل محصول وړاندوینه پکې شوې وي.

په دې وروستيو کې په هیواد کې د اسلامي امارت په راتګ سره د اسلامي بانکوالۍ د پراختیا او ودې لپاره هلې ځلې زیاتې شوې دي، تمه ده چې د بزگرانو لپاره به د بانکونو له لارې د

واک کې ورکوي باید ټاکل شوی او د کښت له فصل سره متناسب وي. که د دې تړون لپاره وخت و نه ټاکل شي او همدارنګه د فصل تناسب معقول نه وي معامله باطله ده.

د لګښتونو ټاکل

د مزارعې تړون د اوبولګولو، تخم او نورو لګښتونو ته اړتیا لري چې په لومړي سر کې باید دا هر څه واضح شي او د تړون دواړه لوري باید لګښتونه پر غاړه واخلي. که د تړون په لومړي سر کې دا هر څه واضح او ټاکل شوي نه وي تړون باطل دی.

سرچینې:

۱ - عقد مزارعه چیست <https://meratmag.ir/articles/>

۲ - ارکان و ویژگی های عقد مزارعه در قانون <https://farhangetafahom.com/>

How Islamic finance contributes to achieving the Sustainable Development Goals/ Published on June 11, 2020

<https://www.oecd.org/dac/how-islamic-finance-contributes-to-achieving-the-sustainable-development-goals-ac1480ca-en.htm>

اهمیت موقعیت جغرافیایی افغانستان در ترانزیت منطقه ای

عبدالحفیظ شاهین

افغانستان در موقعیت جغرافیایی خاص در میان حوزه های اقتصادی، فرهنگی و جیوپولیتیک منطقه قرار گرفته است که در جنوب و شرق آن آسیای جنوبی، در شمال آن آسیای مرکزی و در غرب آن ایران قرار گرفته است. اما نسبت به نبود مسیر مطمئن راه های ترانسپورتی نتوانسته با کشور های اطراف خود روابط خوب و سازنده داشته باشد.

در شمال افغانستان کشور های مانند ترکمنستان، تاجکستان، ازبکستان، قرغزستان و قزاقستان موقعیت دارند که مملو از انرژی و مواد خام اند. در جنوب و شرق افغانستان کشور های پاکستان و هند قرار دارد که تشنه انرژی و مواد خام می باشند. بناءً موقعیت جغرافیایی افغانستان در میان این کشور ها اهمیت ویژه را به آن داده است.

موقعیت جغرافیایی افغانستان می بایست این کشور را به توسعه و شکوفایی می رساند، اما متأسفانه موقعیت جغرافیایی

اش این کشور را به میدان رقابت جهانی مبدل ساخته و نگذاشته مردم این سرزمین زندگی خود را به رفاه و آرامش سپری نمایند. در چند سال گذشته افغانستان با حضور جامعه جهانی، تلاش کرد تا از این موقعیت جغرافیایی خود استفاده بهتر نماید، اما نسبت به عوامل مختلف این تلاش ها کمتر به

نتیجه رسید. به هر حال عدم موفقیت این همه تلاش ها در آینده از اهمیت جغرافیایی این کشور نمی کاهد. از اینکه افغانستان در میان چهار منطقه پُر جمعیت و منابع معدنی سرشار جهان قرار داشته و با هر یک از کشور های همسایه خود علایق مشترک فرهنگی، نژادی و تجارتي نیز دارد. افغانستان به

»

تنهایی مربوط هیچ یک از علایق فوق نبوده بلکه خود حیثیت پل را در میان کشور های فوق الذکر دارد.

گرچه افغانستان در میان کشور های فوق یک موقعیت بری و خشکه را دارد، اما بعد از کشف نفت و گاز در کشور های آسیای مرکزی و خلیج فارس، موقعیت خیلی حساس و استراتژیک را از آن

خود نموده است. این کشور به دلیل موقعیت استراتژیک خود پل ارتباطی میان شبه قاره هند، آسیای مرکزی و خلیج فارس است.

از همین رو اکثر دانشمندان به این نظر اند که بیشتر مشکلات امنیتی و ثبات جهان از منطقه که افغانستان در آن موقعیت دارد، سرچشمه می گیرد. روی

همین علت ثبات افغانستان نه تنها برای مردم خود این کشور، بلکه برای تمام جهان حیاتی است. در این عرصه به جزء از فدراتیف روسیه و چین، سایر کشور ها عملاً دسترسی به انرژی آسیای میانه و بحیره کسپین ندارند. آنها در تلاش اند تا بتوانند از یک طریق از این منابع در چوکات روابط اقتصاد بازار

«

مستفید گردند. در این عرصه یگانه کشوری که می تواند در این میان حیثیت پل را داشته باشد افغانستان است. این یک واقعیت است که افغانستان یک کشور محاط به خشکه است، اما نباید دلایل عدم رشد اقتصادی افغانستان را به این موضوع خلاصه کنیم کشور سویس هم محاط به خشکه است، اما یکی از صنعتی ترین کشور های جهان بشمار می رود.

با وجود مشکلات موجود در این بخش، افغانستان در صورت استفاده از سایر امکانات جیوپولتیک خود می تواند با پیگیری پیوند گذرگاه ها با منافع مشترک کشور های همسایه به یک گذرگاه دائمی مبدل شود. محصور بودن افغانستان از یک طرف اگر به ضرر این کشور است از چندین موارد دیگر می تواند به نفع این کشور تمام شود.

یکی از مواردی که می تواند به اثبات برساند که محاط بودن افغانستان به خشکه به نفع این کشور است عبارت از محل پیوند بودن افغانستان میان کشور غنی از انرژی و کشور های فقیر از انرژی می باشد. افغانستان می تواند از

این موقعیت به حیث یک فرصت با بهترین شیوه برای توسعه و گسترش روابط خود با کشور های همسایه و جهان استفاده خوب کرده و فایده کلانی را بدست آورد.

همچنان کشور های آسیای میانه به خشکه محاط می باشند انتقال نفت و گاز از این کشور ها به سایر کشور ها نیازمند ایجاد خطوط لوله های متنوع است، در این عرصه افغانستان این توانایی را دارد تا انتقال انرژی آسیای میانه را به آسیای جنوبی از طریق لوله فراهم کرده و به عنوان یک محور ترانزیت در این عرصه عرض اندام کند.

افغانستان نظر به موقعیتی که دارد ارزان ترین و کوتاه ترین مسیر ترانزیتی بین آسیای مرکزی و آسیای جنوبی می باشد. آسیای جنوبی می تواند توسط کوتاه ترین و مناسب ترین مسیر جاده ای خطوط آهن، مسیر جاده ای و خطوط انتقال گاز و برق را از آسیای میانه از طریق افغانستان وارد کنند. انتقال خطوط لوله گاز و نفت از طریق افغانستان می تواند پیامد های عمیق و مثبت برای این کشور داشته و باعث

استحکام هرچه بیشتر روابط میان کشور های همسایه گردد.

یکی از پروژه های مهم انتقال انرژی که قرار است از افغانستان بگذرد و کشور های منطقه را با هم وصل کند عبارت از پروژه تاپی است.

همچنان پروژه برق کاسا ۱۰۰۰ (CASA_1000) به عنوان یکی از مهمترین و اساسی ترین زیر ساخت بازار منطقه ای انرژی برق با داشتن ظرفیت انتقال ۱۳۰۰ مگاوات از کشور های تاجکستان و قرغزستان به پاکستان زمینه معاملات خرید و فروش انرژی برق در منطقه را فراهم می سازد که براساس آن افغانستان به عنوان یک کشور مؤثر در ترانزیت انرژی برق عامل مهم محسوب می گردد. روی همین علت افغانستان می تواند به رشد اقتصادی این دو منطقه کمک نماید و به رشد اقتصادی افغانستان نیز ممد واقع می شود. ●

منابع:

۱-آیا افغانستان می تواند شاهراه ترانزیت آسیایی شود؟/ تاریخ نشر: ۲۸ / ۹ / ۱۳۹۷ > persian / www.bbc.com

۲-کشوری که مرکز نقل ترانزیتی آسیاست -و مالی وزارت / files > default > sites / mof.gov.af

۳-فرصت های ترانسپورتی در افغانستان | وزارت ترانسپورت > / mot.gov.af

ننګرهار د کانونو او قیمتي ډبرو له لحاظه یو غني ولایت

لیکنه: تاج محمد تمکین

پرې پیل شي، نو زرګونو کورنیو لپاره به د عوایدو د جوړښت او دملي اقتصاد د څرخ د حرکت لامل شي. د کانونو استخراج د خلکو لپاره د کار د زمينې او عوایدو د کچې د لوړولو په معنا ده. د افغانستان هر ولایت په قیمتي او ارزښت لرونکو کانیو باندې سمبال دی، که دې برخې ته پاملرنه وشي، نو بې له شکه چې د حکومت لپاره د عوایدو غوره سرچینه، د عامه خلکو لپاره د کار او روزګار او همدا شان د ملي اقتصادي څرخ د حرکت سبب کېږي. په ختیځ زون کې په ځانګړې توګه په ننګرهار کې د قیمتي، نیمه قیمتي، نادره عناصرو، فلزي او غیر فلزي، ودانیزو او ښکلا وړوونکو ډبرو زېرمې شتون لري.

طبیعي زېرمې هغه څه دي چې د الله جل جلاله له لوري د انسانانو د ښېرازی او کاري فرصتونو د پیدا کېدو لپاره زمینه برابره شوې چې ورته د ډالۍ نوم هم ورکولای شو. ګران هیواد افغانستان د کرنیزو ځمکو تر څنګ د کانونو په برخه کې هم الله جل جلاله بډایه پیدا کړی دی او لازمه ګڼل کېږي چې د اقتصاد ښه والی، پرمختیا او همدا شان د بې روزګارۍ د کمښت او عوایدو د جوړولو لپاره ترې کار واخستل شي. د افغانستان هر ولایت په اقتصادي لحاظ بېلابېلې ځانګړتیاوې لري چې یو هم ددغه ولایتونو څخه د ننګرهار ولایت دی. دا ولایت د جغرافیایي جوړښت له امله هم د ځانګړي ارزښت لرونکی دی. د کانونو را سپړنه د هیواد د اقتصادي ودې لپاره یوه وسیله ګڼل کېدای شي او که کار

د ننگرهار ولایت د اقتصاد ریاست معلومات ښيي چې په دې ولایت کې د لاندې عناصرو کانونه موجود دي:

په ننگرهار کې کانونه			
ګڼه	دکان ډول	موقعیت	
		ولسوالي	اړونده سیمه
۱	د مرمرو تیره	حصارک	د ناور تنګی مرم
		شیرازد	د مرکخیلو د صد کڅ دسیمې مرم
		شیرزاد	د کودخیلو دسیمې مرم
		نازیان	دلعل تنګی دسیمې مرم
		پچیراګام	د مرغابی دسیمې مرم
		حصارک	د ګړۍ او لاجیګو دساحاتو شوکانی
۲	د شوکانی تیره	شیرزاد	د مرکخیلو او کودخیلو دساحاتو شوکانی
		پچیراګام	دلکی تیری او صالح گل بابا دساحاتو شوکانی
		هسکه مینه	داغوز تنګی دساحی شوکانی
		اچین	د مومند درې او عبدالخیلو دساحاتو شوکانی
		کوټ	وچ کوټ او اینتګ دساحاتو شوکانی
		خوګیانی	د ټټګ دسیمې دګچو دتیری کانی ظواهر
۳	ګچ ډبره	دوربابا	دخغوبی دسیمې دفلورایټ تیری کانی ظواهر
۴	فلورایټ ډبره	ګوښته	د ماماخیلو دساحی سرپنتین
۵	سرپنتین تیره	ګوښته	سپین جماعت، څیری، شینلی، مورګی، یارګی دساحاتو دنفرایټ تیره،
۶	نفرایټ تیره	کامه	د ماماخیلو، مرزاخیلو او گرداب دساحاتو دنفرایټ کانی ظواهر
		ګوښته	سپین جماعت، څیری، شینلی، مورګی دساحاتو کرومایټ
۷	کرومایټ تیره	ګوښته	د ماماخیلو، مرزاخیلو، گرداب کرومایټ
		کامه	درونتی ساحی دچونی تیره،
۸	چونی ډبره	سره رود	

ددې تر څنګ د کانونو د استخراجي خامو موادو پروسس په کور دننه تر سره شي، نو دا سکتور به ډېر پرمختګ وکړي. همدا شان باید د کانونو د ساتنې لپاره عسکري او ساتونکې برخه جوړه شي، ترڅو د کانونو غیرقانوني استخراج او قاچاق مخنیوی وشي چې دا چاره هم کولای شي په خپل وار سره زرګونه کسانو ته د کار او روزګار د پیدا کېدو لامل شي. د یاد ولایت له کانونو ګټه اخیستل نه یوازې د ختیځ زون لپاره مهم دي بلکې د هیواد په ملي اقتصاد، ملي عوایدو او د بې روزګارۍ د کچې کمښت کې به ځانګړی رول تر سره کړي. په موجوده حالاتو کې د کانونو د را سپړنې برخه یوازینی هغه برخه ده چې د بې روزګارۍ په لویه پدیده کې ښکاره مثبت بدلون راوستلی شي.

کانونو ته د حکومت پاملرنه د خلکو ژوند د ښه والي لور ته بیایي او بې روزګاري کموي. د کانونو برخه کې د مسلکي اشخاصو ځانګړې روزنه او د کانونو برخه کې د یوې معتبرې ادارې لخوا یوه جامع سروې سرته رسول به وکولای شي چې د پانګونې اړین فرصتونه مشخص شي، د کانونو د استخراج برخه که د جدي پاملرنې لاندې ونیول شي، نو د ملي اقتصاد ډیرو ستونزو ته به د پای ټکی کېښودل شي.

حکومت باید هڅې پیل کړي، ترڅو د استخراج په برخه کې د نړیوالو شرکتونو پام د افغانستان کانونو ته را واپړي او په دې برخه کې اړینې آسانتیاوې برابرې کړي. د کانونو لرونکو سیمې باید په جدي توګه خوندي کړای شي، ترڅو څوک په قاچاقې او غیرقانوني توګه ترې ګټه پورته نه کړي. دا چاره د دې لامل کېږي چې د ملي عوایدو د فرار او ګډوډېدو مخه ونیول شي او

سرچنې:

۱- د ننگرهار ولایت اقتصاد ریاست ننگرهار اقتصادي پوتانسیل راپور ۱۳۹۹

WWW.SCIENCEDIRECT.COM/TOPICS/EARTH-AND-PLANETARY-SCIENCES-MINERAL-EXTRACTION-۲

د خصوصي سکتور ملاتړ اقتصادي وده رامنځته کوي

کې د زړه حیثیت لري او دې برخې ته پاملرنه اقتصاد او پر مختګ ته پاملرنه ده.

د افغانستان بانک سرپرست رئیس زیاته کړه چې د افغانستان بانک ژمن دی څو بانکي نظام ته پوره پاملرنه وکړي او تمه ده چې ډېر ژر به په دې برخه کې د پرمختګونو شاهدان اوسو.

له بلې خوا افغانستان د بډایه کانونو لرونکی هیواد دی چې تر اوسه یې د را سپړنې چارې نه دي تر سره شوې که په دې برخه کې د خصوصي سکتور ملاتړ وشي د پانګونې زمینه ورته برابره شي نه یوازې دا چې د هیوادوالو لپاره به د کار د پیدا کېدو لامل شي، بلکې له دې سره به د هیواد اقتصادي ودې او پرمختګ ته لاره هواره شي.

همدارنګه افغانستان یو کرنیز هیواد دی او ډېر شمېر هیوادوال مو په دې برخه کې په دندو بوخت دي. په دې برخه کې پانګونه او د خصوصي سکتور ملاتړ د کرنیزو محصولاتو په برخه کې پر ځان بسیاینې رامنځته کوي او بهرنیو هیوادونو ته د کرنیزو محصولاتو په پار د تلونکو اسعارو مخنیوی کوي چې له دې سره هم اقتصادي وده او پرمختګ منځ ته راځي.

له خصوصي سکتور څخه د حکومت ملاتړ د دې سکتور د ودې او پرمختګ لپاره ښه زېږې او لوی ګام دی. د افغانستان د اسلامي امارت تر بریا وروسته دې برخې ته پاملرنه زیاته شوې او د دې سکتور له مسئولینو سره د حکومتي چارواکو له لوري د ملاتړ ژمنې شوې دي.

په دې وروستیو کې د افغانستان د اسلامي امارت د ریاست الوزراً دوو مرستیالانو ملا عبدالغني برادر او ملا عبدالسلام حنفي په کابل کې یو اقتصادي کنفرانس ته وویل چې د حکومت په اقتصادي پالیسی کې خصوصي سکتور ځانګړی ځای لري او له دې سکتور څخه به په کلک ډول ملاتړ وکړي.

په دې کنفرانس کې د بانکي، کانونو او کرنې سکتورونو په اړه هر اړخیز بحثونه وشول چې په دې برخو کې د خصوصي سکتور لخوا پانګونې به د هیواد په اقتصادي وده او پرمختګ کې غوره رول ولوبوي.

باید وویل شي چې په دې کنفرانس کې د افغانستان بانک سرپرست رئیس ښاغلي عبدالقاهر «حاجي ادریس» هم ګډون درلود چې د بانکي سکتور پر ارزښت او راتلونکو پلانونو یې خبرې وکړې. د نوموړي په خبره بانکونه د یو هیواد په اقتصاد

افغانستان

کوتاه ترین و ارزانه ترین مسیر ترانزیتی برای منطقه و جهان

افغانستان در موقعیت جغرافیایی خاص در میان حوزه های اقتصادی، فرهنگی و جیوپولیتیک منطقه قرار گرفته است. این کشور به دلیل موقعیت استراتژیک خود پل ارتباطی میان شبه قاره هند، آسیای مرکزی و خلیج فارس است. جهانیان در تلاش اند تا بتوانند از یک طریق ممکن از منابع که در آسیای مرکزی و خلیج فارس موجود است مستفید گردند، در این میان یگانه کشوری که می تواند حیثیت پل را داشته باشد، افغانستان است.

کشور های آسیای میانه به خشکه محاط می باشند که انتقال نفت و گاز از این کشور ها به سایر کشور ها نیازمند ایجاد خطوط لوله های متنوع است، در این عرصه افغانستان این توانایی را دارد تا انتقال انرژی آسیای میانه را به آسیای جنوبی از طریق لوله فراهم کرده و به عنوان یک محور ترانزیت عرض اندام کند.

افغانستان نظر به موقعیتی که دارد ارزان ترین و کوتاه ترین مسیر ترانزیتی بین آسیای مرکزی و آسیای جنوبی می باشد. آسیای جنوبی می تواند توسط کوتاه ترین و مناسب ترین مسیر جاده ای خطوط آهن و خطوط انتقال گاز و برق را از آسیای میانه از طریق افغانستان وارد کند. انتقال خطوط لوله گاز و نفت از طریق افغانستان می تواند پیامدهای عمیق و مثبت برای این کشور داشته و باعث استحکام هر چه بیشتر روابط میان کشور های همسایه گردد.

خوشبختانه امارت اسلامی افغانستان در حال حاضر برای رسیدن به این هدف بیشتر از هر زمان دیگر تلاش می کند تا افغانستان را به پل ارتباطی منطقه و جهان مبدل سازد. مبدل ساختن افغانستان به نقطه وصل منطقه و جهان می تواند این کشور را به صنعتی ترین کشور منطقه مبدل ساخته و یکی از پیشرفته ترین کشورهای جهان سازد.

ملي پيسې، د ملي يووالي سمبول او زموږ د هيواد د ملي اقتدار نښه ده

افغانستان واحد، پول واحد!

واحد پولی ما افغانی است. ما افغانها برای ثبات هر چه بیشتر ارزش آن، پول ملی خود را در همه معاملات اقتصادی داخلی بکار می بریم.

